

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 478/2013-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. augusta 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. L., B., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. T. T., Š., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 47 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 38/2013 a jeho uznesením zo 6. júna 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. L. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júla 2013 doručená sťažnosť M. L., B., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. T. T., Š., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 47 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 38/2013 a jeho uznesením zo 6. júna 2013 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ a ďalší spoluobvinení boli uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Bratislava, sp. zn. ČVS: PPZ-184/NKA-PZ-BA-2013 z 12. mája 2013 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“) obvinení zo spáchania skutku kvalifikovaného ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. a) a f) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov spáchaného formou spolupáchateľstva, ktorého sa mali dopustiť tak, že *«koncom mesiaca január roka 1997 L. F. zo strachu o svoj život preto, lebo ukrýval P. K., prezývaného „D.“ pred M. S. a P. K., prezývaný „D.“ (zomrel 17. 04. 1997) z dôvodu pomsty za streľbu na neho 12. novembra 1996, z objednania ktorej podozrieval M. S., naplánovali fyzickú likvidáciu M. S., ktorú riadili, koordinovali a finančne zabezpečovali s rozdelením úloh tak, že L. F. získaval informácie o pobyte M. S., L. F. a P. K., prezývaný „D.“ zabezpečil prostredníctvom R. B., prezývaného „K.“ zbrane, kukly a mobilné telefóny, zabezpečili osobné motorové vozidlo značky... čiernej farby, prostredníctvom bývalého príslušníka Policajného zboru R. L. (zomrel 26. apríla 1997) zadovážili falošné ŠPZ, občianske, technické a vodičské preukazy, naplánovali únikovú cestu z miesta skutku; R. B., prezývaný „K.“ spoločne s R. T. (dočasne odložené vznesenie obvinenia) zmapovali pred skutkom celkovú situáciu pred hotelom... a v blízkom okolí, určili najlepšie strategické postavenie monitorujúcich a páchatel'ov po skutku odvážajúcich vozidiel R. T. a M. L., dňa 06. februára 1997 v doobedňajších hodinách priviezol R. T. na motorovom vozidle značky... P. K., prezývaného „D.“, R. B., prezývaného „K.“ a M. M., prezývaného „S. alebo O.“ do B..., kde si presadli do motorového vozidla..., modrej farby, ktorého vodičom bol R. L., P. K., prezývaný „D.“, R. B., prezývaný „K.“, M. M., prezývaný „S. alebo O.“ a R. L. prišli na vozidle pred hotel... v B... a čakali na príchod M. S., v čase asi o 12,00 hodine po príchode M. S. pred hotel... na osobnom motorovom vozidle... spoločne s P. R., P. K., prezývaný „D.“, R. B., prezývaný „K.“, M. M., prezývaný „S. alebo O.“ a R. L. vystúpili z vozidla a vykonali streľbu na M. S. a P. R. zo štyroch rôznych zbraní, a to najskôr na M. S., ktorého kráčajúceho smerom ku vchodu hotela*

zozadu a z boku zasiahli tri strely z krátkej guľovej zbrane do pravej dolnej končatiny a pravej bedrovej oblasti a potom už ležiace telo zasiahlo do oblasti hrudníka a krku 10 rán zo samopalu vzor 47, kalibru 7,62 mm, čím M. S. spôsobili aj smrteľné strelné zranenia mozgu, hrudníka a brucha, P. R. zasiahli jednou strelou zozadu do chrbtovej časti tela, ktorá spôsobila aj smrteľné strelné zranenia srdca a ľavých pľúc; po streľbe P. K., P. K. prezývaný „D.“, R. B., prezývaný „K.“ a M. M., prezývaný „S. alebo O.“ a R. L. na motorovom vozidle značky..., modrej farby unikali k športovej hale..., kde ich čakal R. T. s vozidlom značky..., do ktorého nasadli P. K. prezývaný „D.“, R. B., prezývaný „K.“ a M. M., prezývaný „S. alebo O.“ a išli z B. v smere do S., M. L. na bielom vozidle značky... a R. L. idúci na motorovom vozidle značky..., modrej farby unikali inou trasou; 7. februára 1997 L. F. vo svojom dome v N. vyplatil P. K., prezývanému „D.“ v prítomnosti R. T. a M. M., prezývaného „S. alebo O.“ finančné prostriedky v sume 1 500 000, 00 Sk (49 791,00 EUR) ako odplatu za vykonanie skutku.».

Proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej namietal neurčité vymedzenie skutku vo vzťahu k jeho osobe, ako aj úplnú absenciu jeho odôvodnenia vo vzťahu k jeho osobe. Sťažovateľ tvrdí, že „*skutok nespĺňa základné procesné požiadavky na vymedzenie jeho základu v zmysle § 206 odsek 3 Trestného poriadku k § 176 odsek 1 písmeno c) trestného poriadku a súčasne odôvodnenie nemá žiadnu oporu vo výroku a výrok v odôvodnení, a preto je v zmysle § 176 odsek 2 Trestného poriadku k § 189 odsek 1 písmeno a) a b) Trestného poriadku uznesenie vo vzťahu k mojej osobe nezákonné...“.*

Uznesením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, odboru osobitného určenia (ďalej len „generálna prokuratúra“), sp. zn. XIV Gv 5/2013 z 22. mája 2013 (ďalej len „uznesenie generálnej prokuratúry“) bola sťažnosť sťažovateľa zamietnutá ako nedôvodná. V označenom uznesení generálnej prokuratúry sa okrem iného uvádza, že „*V procesnom postavení svedka bol vypočutý R. T., ktorý sa mal zúčastniť na skutku. Svedok podrobne opísal okolnosti skutku, osoby páchatel'ov, veci použité na spáchanie skutku (oblečenie, zbrane, motorové vozidlá), ubytovanie páchatel'ov pred spáchaním skutku aj ich vzájomnú komunikáciu pred jeho vykonaním a bezprostredne po usmrtení poškodených a vyjadril sa*

aj k motívu konania páchatel'ov, ktorých bez pochybností opoznal pri rekognícii podľa fotografií.

Skutkové zistenia ustálené z dôkazov získaných vyšetrovateľom Krajského riaditeľstva PZ pred uložením veci (prerúšením trestného stíhania) korešpondujú so svedeckou výpoveďou R. T. a dokazujú existenciu uvedeného skutku, formu a obsah účasti obvinených na predmetnom skutku, na ktorom mal obvinený M. L. participovať trestnoprávne významným spôsobom ako jeden z páchatel'ov.

Zo skutkovej vety napadnutého rozhodnutia možno zistiť, že páchatelia si pred skutkom určili najmenej dve strategické miesta, na ktorých mali čakať R. T. a M. L. na páchatel'ov – strelcov s motorovými vozidlami, ktorými mali spolupáchatel'ov po vykonaní streľby odviezť. Zámer sledovaný páchatel'mi (plánované usmrtenie obetí) bol podmienený cielenou prípravou na spáchanie skutku a tým aj ich úzkou spoluprácou. Páchatelia – strelci po vykonaní streľby mali zvoliť ako únikovú cestu tú, ktorá viedla k miestu, kde na nich mal čakať R. T. s motorovým vozidlom značky...

K argumentácii obvineného uplatnenej pri odôvodnení sťažnosti vo výsluchu pred vyšetrovateľom PZ uvádzam, že pokiaľ v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nie je konkrétne citované meno obvineného M. L., takáto absencia nemôže zakladať nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia.

V napadnutom rozhodnutí, na strane štyri, sú v odôvodnení uvedené mená niektorých páchatel'ov, táto časť odôvodnenia, odvolávajúca sa na výpoveď svedka R. T., však smeruje k motívu obvinených P. K. a L. F. V ďalšej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, konkrétne na strane päť, vyšetrovateľ PZ odkazujúc na svedeckú výpoveď R. T., všeobecne odkazuje na rozdelenie úloh v skupine páchatel'ov, opísaný v skutkovej vete napadnutého rozhodnutia, ktorá má svoje opodstatnenie v zákonne získaných dôkazoch, uvádzaných v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

Existencia skutku a jeho zákonných znakov, konanie obvinených, tak ako sú opísané vo výrokovvej časti napadnutého rozhodnutia potvrdzujú okrem svedeckej výpovede R. T. a rekognícií osôb vykonaných so svedkom, predovšetkým obhliadka miesta činu, obhliadka miesta nálezu motorového vozidla značky..., znalecké posudky podané znalcami MUDr. S. U., MUDr. S. K., RNDr. J. V. (o prehliadke a pitve mŕtvoly M. S.), znalcami MUDr. M. L., Doc. MUDr. M. M., PhD., RNDr. J. V. (o prehliadke a pitve mŕtvoly P. R.),

Kriminalistickým a expertíznym ústavom Policajného zboru v Bratislave o výsledku kriminalisticko-balistického skúmania, výpovede L. S., A. R., Ing. P. R., Ing. I. L., vysvetlenia podané najmä R. Ď., M. M., M. A., Z. B., R. I., E. V., aj listinné dôkazy – odborné vyjadrenia podané Kriminalistickým a expertíznym ústavom Policajného zboru v Bratislave o výsledkoch kriminalisticko-chemického, biologického, daktyloskopického skúmania.“.

Uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 225/2013 zo 16. mája 2013 bol sťažovateľ (spolu s ďalšími obvinenými) vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

Proti uzneseniu o vzatí do väzby podal sťažovateľ sťažnosť, pričom sťažnosť podali aj ďalší obvinení a prokurátor generálnej prokuratúry (ďalej len „prokurátor“). Prokurátor podal sťažnosť z dôvodu, že okresný súd nevyhovел v celosti jeho návrhu na vzatie obvinených do väzby, keďže ich vzal do väzby len z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, a nie aj z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, ako to žiadal vo svojom návrhu.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 38/2013 zo 6. júna 2013 bolo uznesenie okresného súdu o vzatí obvinených do väzby zrušené, pričom krajský súd zároveň rozhodol tak, že obvinených vrátane sťažovateľa vzal do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku a neprijal písomný sľub ani dohľad mediačného a probačného úradníka ako náhradu za väzbu.

V namietanom uznesení krajského súdu sa okrem iného uvádza, že *„Pokiaľ je v námietkach obvinených poukázané na to, že v osobe R. T. ide o osobu nedôveryhodnú, ktorá má za sebou nepriaznivú kriminálnu minulosť a výpoveď tejto osoby bola získaná len výmenou za určité výhody je potrebné uviesť, že trestné stíhanie v danom štádiu konania otvára priestor preto, aby obvinení v prípravnom konaní mohli uplatniť všetky svoje obhajobné práva na preukázanie pravdivosti svojich tvrdení. V ďalšom štádiu vyšetrovania*

bude potrebné výpoveď svedka R. T. zopakovať za prítomnosti obhajcov obvinených a rovnako bude potrebné zopakovať svedecké dôkazy výsluchom svedkov, ktorí boli vypočutí po začatí trestného stíhania a pred vznesením obvinenia obvinených a vypočut' svedkov, ktorí vo veci podali len vysvetlenie. Výpoveď R. T. bude preverovaná a konfrontovaná s ďalšími svedeckými dôkazmi, zaistenými stopami a tiež listinnými dôkazmi a výsledkoch domovej prehliadky a pod. Nejde však o jediný dôkaz z ktorého vyplývajú skutočnosti o skutku, ktorý je predmetom trestného stíhania.

Okrem svedkov a poškodených boli získané vysvetlenia od osôb R. Ď., M. M., Ing. I. L., ktoré s výpoveďou svedka T. korešpondujú. Objektívne dôkazy boli zistené aj ohliadkou miesta činu, z domovej prehliadky a boli zabezpečené listinné dôkazy o výsledkoch biologického a daktyloskopického skúmania, balistického skúmania a tiež znalecké posudky o prehliadke a pitve mŕtvoly M. S. a P. R. Z uvedených dôkazov je nateraz postačujúce dôvodné podozrenie, t. j. že obvinení sa s najväčšou pravdepodobnosťou dopustili skutku tak, ako je popísaný v uznesení o vznesení obvinenia. Pritom spáchanie skutku organizovanou skupinou je vyjadrením vyššej a kvalifikovanej formy trestnej súčinnosti v rámci naplnenia zákonných znakov trestného činu vraždy.

Za trestnú činnosť za ktorú sú obvinení L. F., M. L., R. B. a M. M. stíhaní ustanovuje Trestný zákon č. 140/61 Zb. vysoký nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere od dvanásť do pätnásť rokov alebo výnimočný trest odňatia slobody.

Uvedené skutočnosti vzal do úvahy aj sudca pre prípravné konanie okresného súdu pri zisťovaní dôvodov tzv. útekovej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. Poukázal pritom na to, že ide o jediný dôvod väzby u všetkých obvinených, ktorým je hrozba vysokým trestom. Konštatoval, že dôvody na vzatie obvinených do väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. tak ako ich navrhol prokurátor neexistujú už preto, že od spáchania skutku uplynula dlhá doba a aj keď obvinení boli súdne trestaní, dnes sa už na nich hľadá, akoby neboli odsúdení.

S týmto názorom sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sa krajský súd nestotožnil.

K dôvodom tzv. útekovej väzby je potrebné dodať, že iba skutočnosť, že obvinení sú trestne stíhaní za trestný čin za ktorý im v prípade uznania viny hrozí vysoký trest, nezakladá dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. pokiaľ z reálnej hrozby

uloženia vysokého trestu s prihliadnutím na osobu páchatel'a a okolnosti prípadu nevyplýva dôvodná obava, že obvinený ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu.

Treba zdôrazniť, že v danom prípade ide o závažnú trestnú činnosť, ktorá sa vyznačuje vysokou organizovanosťou a obtiažnosťou tejto predmetnej trestnej veci a s tým súvisiace potrebné rozsiahle dokazovanie by v prípade prepustenia na slobodu mohlo byť značne sťažené. Teda okolnosti prípadu a osoby obvinených, ktorí majú sklony k páchaniu trestnej činnosti, spolu s dôvodne predpokladanou citeľnou sankciou nepochybne odôvodňujú obavu z úteku, prípadne skrývania sa.

Opodstatnený je aj návrh prokurátora na vzatie všetkých obvinených do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por.

Tento dôvod je daný na základe konkrétnych skutočností z ktorých vyplýva obava, že obvinení by mohli pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Znovu je potrebné pripomenúť, že obvinení sú stíhaní za závažný trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. a tento čin má znaky organizovanej skupiny a pre organizovanosť je charakteristickým prvkom hrozba násillia a aj konkrétneho násillia. V danom prípade sa vyznačuje aj vysokou odbornou prípravou, maskovaním tváre, rúk, použitím starších odevných zvrškov, použitím odcudzených motorových vozidiel s falošnými ŠPZ, použitím falošných občianskych, vodičských, technických preukazov, pričom boli odevné zvršky aj vozidlo značky... spálené, aby tak mohlo byť zmarené objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Tieto skutočnosti sú tými konkrétnymi dôvodmi, ktoré odôvodňujú obavu z kolúznej činnosti všetkých štyroch obvinených tak, ako to podrobne uviedol prokurátor v odôvodnení svojho návrhu. Preukázanie dokonaného kolúzneho konania obvinených je tým postačujúce na preukázanie takých konkrétnych skutočností, ktoré sú spôsobilé založiť rozumnú obavu, že obvinení by sa s veľkou pravdepodobnosťou mohli v prípade ponechania na slobode konania kolúznej povahy dopustiť.

Charakter, povaha a spôsob vykonania skutku v rámci plnenia úloh organizovanej skupiny, ktorú tvoria tzv. kriminálny recidivisti odôvodňuje aj obavu z pokračovania v trestnej činnosti. Všetci obvinení už boli pred spáchaním skutku odsúdení pre majetkovú trestnú činnosť (L. F. – jedenkrát, M. L. – jedenkrát a M. M. – trikrát) a tiež pre násillnú

trestnú činnosť (R. B. – dvakrát a M. M. – trikrát). Aj keď medzičasom došlo k zahladeniu týchto odsúdení pri posudzovaní osoby obvinených je treba poukázať na to, že ide o páchatel'ov so sklonmi páchať trestnú činnosť. Navyše obvinený L. F. je aktuálne stíhaný pre rôznu trestnú činnosť, ako trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. a pre zločin podielníctva podľa § 231 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. a Tr. zák. formou spolupáchatel'stva podľa § 20 Tr. zák. Vzhľadom na uvedené skutočnosti hrozí preto aj reálna obava, že obvinení by mohli v páchaní trestnej činnosti pokračovať.

Neobstojí argumentácia sudcu pre prípravné konanie, že od spáchania skutku uplynula dlhá doba. Pri objasňovaní závažných trestných činov spáchaných organizovanou skupinou páchatel'ov má táto skutočnosť nepodstatný význam. “.

Sťažovateľ v prvom rade namieta, že v jeho prípade neboli splnené materiálne podmienky väzby, keďže skutok, tak ako je vymedzený v uznesení o vznesení obvinenia, je vo vzťahu k jeho osobe neurčitý a nezrozumiteľný, v dôsledku čoho absentuje «materiálna podmienka väzby v predmete dôvodnosti trestného stíhania v zmysle § 71 ods. 1 pred spojkou „a“, ... pričom nie je prítomné zákonné vymedzenie skutku ako trestného činu».

Podľa názoru sťažovateľa z uznesenia o vznesení obvinenia nie je zrejmé, na základe akých skutočností bol obvinený, pričom sa mu kladie za vinu skutočnosť, ktorá je nezrozumiteľná, „nedáva žiaden racionálny základ a už vôbec žiadnu súvislosť so spáchaním predmetnej vraždy, pričom účasť obvineného na skutku vo všetkých jeho súvislostiach ani nie je uvedená... Súvislosť obvineného so skutkom, ani vzájomná súvislosť medzi obidvoma vyššie uvedenými skutkami vôbec nie je zrejmá...”

... Obvinený je stíhaný za abstraktný skutok, ktorý nie je žiadnym trestno-právne relevantným spôsobom vymedzený ako konanie, ktoré by napĺňalo znaky trestného činu. Za takýto abstraktný skutok, ktorý môže byť vykladaný rôzne (avšak v žiadnom prípade nie trestne), nemôže byť nikto stíhaný. Obvinenie a trestné stíhanie mandanta na základe takejto špecifikácie jeho účasti na skutku je jednoznačne porušením § 2 ods. 1 Trestného

poriadku, podľa ktorého nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený inak než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon.“.

Sťažovateľ poukazuje tiež na to, že v uznesení o vznesení obvinenia nie sú jednotlivé dôkazy špecifikované, pričom zároveň zdôrazňuje, že jediným dôkazom smerujúcim proti nemu je výpoveď svedka R. T., ktorý je „*kriminálne závadovou osobou*“ a bolo mu dočasne odložené vznesenie obvinenia. Podľa sťažovateľa svedecká výpoveď takéhoto svedka nemôže byť jediným dôkazným podkladom na to, aby mu bolo vznesené obvinenie.

Podľa sťažovateľa uznesenie o vznesení obvinenia nie je dostatočne odôvodnené, pričom jeho meno sa v ňom nevyskytuje ani raz. Sťažovateľ tiež namieta, že v jeho prípade neexistuje požadovaný stupeň podozrenia, teda určitý vyšší stupeň pravdepodobnosti, že stíhaný skutok spáchal.

Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje aj vo vzťahu k jednotlivým dôvodom jeho väzby, a to takto:

V súvislosti s tzv. útekovou väzbou podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku poukazuje sťažovateľ na to, že hrozba vysokého trestu nemôže zakladať sama osebe dôvodnosť väzobného stíhania. Obťažnosť veci a potreba rozsiahleho dokazovania, ako aj krajským súdom tvrdené sklony sťažovateľa k páchaniu trestnej činnosti nemajú nijaký súvis s prípadnou hrozbou úteku. V prípade útekovej väzby by malo vždy ísť o okolnosti konkrétne, nielen hypotetické, ktoré obavu z úteku odôvodňujú. V jeho prípade vo veci konajúce súdy podľa jeho názoru hrubo porušili princíp primeranej a spravodlivej rovnováhy medzi záujmami štátu a právom na osobnú slobodu.

Vo vzťahu k tzv. kolúznej väzbe podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sťažovateľ uvádza, že krajský súd v namietanom uznesení dostatočne nevymedzil dôvodnú obavu z kolúzneho konania. Poukazuje na to, že všetky potrebné úkony – svedecké výpovede, znalecké posudky, boli v danej veci vykonané ešte v minulom storočí, pred 16 rokmi. Jediným novým dôkazom je výpoveď R. T.

Vo vzťahu k tzv. preventívnej väzbe podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľ uvádza, že namietané uznesenie nijakým právne relevantným spôsobom neodôvodňuje obavu z možného pokračovania v trestnej činnosti.

Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že v minulosti bol trestne stíhaný len raz pre drobnú krádež pred 20 rokmi. Krajský súd nevzal do úvahy, že domnelý skutok je už 16 rokov dokonaný, pričom on nebol počas týchto 16 rokov ani len podozrivý z trestnej činnosti.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 06. 06. 2013, sp. zn. 3 Tpo/38/2013 o vzatí obvineného do väzby, boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 47 ods. 4 a článku 17 ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1, ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 06. 06. 2013, sp. zn. 3 Tpo/38/2013 o vzatí obvineného do väzby sa zrušuje.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Krajskému súdu v Bratislave, sťažovateľa prepustiť neodkladne z väzby na slobodu.

5. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov konania vo výške 320,80 €, ktoré je povinný Krajský súd v Bratislave zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré smerujú proti rozhodnutiam všeobecných súdov, opakovane zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať

a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 47 ods. 4 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru namietaným uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 47 ods. 4 ústavy kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie podľa odseku 2, má právo na tlmočníka.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom;

b) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie osoby preto, že sa nepodrobila rozhodnutiu vydanému súdom podľa zákona, alebo preto, aby sa zaručilo splnenie povinnosti ustanovenej zákonom;

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;

d) iné pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely jeho predvedenia pred príslušný orgán;

e) zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nákazlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenia sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné. Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti,

alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosc' konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Sťažovateľ v prvom rade namieta nedostatok splnenia materiálnych podmienok väzby z dôvodu neurčitého a nezrozumiteľného vymedzenia skutku, z ktorého je obvinený, keďže nie je zrejmé, na základe akých skutočností bol obvinený a v uznesení o vznesení obvinenia nie sú jednotlivé dôkazy špecifikované. Jediným konkrétnym dôkazom je výpoveď svedka R. T., ktorý je „*kriminálne závadovou osobou*“ a bolo mu dočasne odložené vznesenie obvinenia, pričom svedecká výpoveď takéhoto svedka nemôže byť jediným dôkazným podkladom na vznesenie obvinenia sťažovateľovi.

Pokiaľ ide o materiálne podmienky väzby, sťažovateľ tiež namieta, že v jeho prípade nie je daný požadovaný stupeň podozrenia, teda určitý vyšší stupeň pravdepodobnosti, že stíhaný skutok spáchal.

Pod materiálnymi podmienkami väzby sa rozumejú hmotnoprávne predpoklady väzby, ktoré tvoria skutkové okolnosti vzatia do väzby, teda existencia dôvodného podozrenia, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, sa stal, má znaky trestného činu a existuje tu podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, a ďalej existencia niektorého z väzobných dôvodov. Materiálne podmienky na rozhodnutie o väzbe musia byť splnené súčasne.

Ústavný súd po preskúmaní príloh sťažnosti, a to najmä uznesenia o vznesení obvinenia a uznesenia generálnej prokuratúry, dospel k záveru, že s námietkami sťažovateľa, pokiaľ ide o naplnenie materiálnych podmienok väzby, nemožno súhlasiť.

Skutok, z ktorého je sťažovateľ obvinený, je v uznesení o vznesení obvinenia dostatočne individualizovaný a zrozumiteľný. Vyplýva z neho, že sťažovateľ spolu s ďalšími obvinenými si pred skutkom určili dve strategické miesta, na ktorých mali čakať R. T. a sťažovateľ na strelcov s motorovými vozidlami, ktorými mali sťažovateľ a R. T.

d'alších páchatel'ov po vykonaní streľby odviezť. Streľci po vykonaní streľby zvolili ako únikovú cestu tú, ktorá viedla k miestu, kde na nich mal čakať R. T. s motorovým vozidlom značky..., pričom do tohto auta mali aj nasadnúť a na ňom unikať. Sťažovateľ vo vozidle... a brat sťažovateľa, nebohý R. L., na vozidle... unikali inou cestou.

Je zrejmé, že nosným dôkazom, pokiaľ ide o podozrenie, že stíhaný skutok spáchal spolu s ďalšími obvinenými sťažovateľ, je výpoveď svedka R. T. Zároveň však treba dodať, ako to vyplýva z uznesenia o vznesení obvinenia, ako aj z namietaného uznesenia, že táto svedecká výpoveď nie je jediným dôkazom a s ostatnými dôkazmi získanými v trestnom konaní korešponduje. Ide o tieto dôkazy: obhliadka miesta činu, obhliadka miesta nálezu motorového vozidla značky..., znalecké posudky podané (medzi nimi znalecké posudky o prehliadke a pitve mŕtvol) viacerými znalcami, ako aj Kriminalistickým a expertíznym ústavom Policajného zboru v Bratislave o výsledku kriminalisticko-balistického skúmania, výpovede celého radu svedkov, vysvetlenia podané viacerými fyzickými osobami, listinné dôkazy – odborné vyjadrenia podané Kriminalistickým a expertíznym ústavom Policajného zboru v Bratislave o výsledkoch kriminalisticko-chemického, biologického, daktyloskopického skúmania.

Neobstoja preto námietky sťažovateľa o tom, že jediným dôkazom na vznesenie obvinenia sťažovateľovi je výpoveď svedka R. T. ani že v jeho prípade nie je daný požadovaný stupeň podozrenia potrebný na vznesenie obvinenia. Z príloh sťažnosti vyplýva, že svedok R. T. podrobne opísal rozdelenie úloh medzi páchatel'mi, opísal prípravu skutku a okolnosti skutku, vyjadril sa k motívu skutku, osobám páchatel'ov a týchto páchatel'ov následne opoznal na fotografiách.

K námietkam sťažovateľa týkajúcim sa jednotlivých väzobných dôvodov ústavný súd poznamenáva:

Možno zovšeobecniť, že krajský súd v namietanom uznesení odôvodnil existenciu všetkých troch väzobných dôvodov okolnosťami prípadu a osobami obvinených, teda aj sťažovateľa.

Ústavný súd považuje argumentáciu krajského súdu, ktorý poukazuje na okolnosti prípadu, to znamená na vysokú organizovanosť spočívajúcu v odbornej príprave, maskovaní tváre, rúk, v použití starších odevných zvrškov, v použití odcudzených motorových vozidiel s falošnými poznávacími značkami, v použití falošných občianskych preukazov, vodičských preukazov, technických preukazov, v spálení odevných zvrškov a vozidla..., za skutočnosti, ktoré odôvodňujú tak útekovú, ako aj kolúznú väzbu, keďže je z nich zrejmé, že páchatelia mali vynaložiť obrovskú a vysoko odbornú snahu na to, aby neboli odhalení a vyhli sa trestnému stíhaniu. Táto ich snaha sa prejavila tak v príprave pred spáchaním skutku, ako aj v opatreniach učinенých po spáchaní skutku.

Pokiaľ ide o osoby obvinených, ústavný súd rovnako nepovažuje za ústavne neakceptovateľné závery krajského súdu, ktoré sťažovateľa charakterizujú ako osobu s kriminálnou minulosťou, keďže v minulosti bol odsúdený pre majetkovú trestnú činnosť, i keď medzičasom došlo k zahladeniu tohto odsúdenia.

Ďalej krajský súd prihliadol na hrozbu vysokého trestu, ktorý sťažovateľovi hrozí v prípade uznania viny a na obťažnosť vyšetrovania, ktorá vyplýva zo závažnosti stíhaného skutku a jeho zložitej organizovanosti. Tieto okolnosti sú v spojení s už uvedenými argumentmi tiež ústavne akceptovateľnými argumentmi odôvodňujúcimi väzbu sťažovateľa.

Z odôvodnenia väzobného rozhodnutia krajského súdu nemožno vyvodit', že by sa nevysporiadal s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne. Podľa názoru ústavného súdu je toto odôvodnenie ústavnoprávne akceptovateľné, pretože právne závery krajského súdu vyvedené pri aplikácii relevantnej právnej úpravy korešpondujú so skutkovými zisteniami a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle, ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností relevantných na rozhodovanie o väzobnej otázke.

Namietané porušenie práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru namietaným uznesením krajského súdu preto ústavný súd považuje za zjavne neopodstatnené.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 47 ods. 4 ústavy ústavný súd konštatuje, že označený článok ústavy garantuje každému právo na tlmočníka, teda právo každého na konanie v jazyku, ktorému rozumie. Z obsahu sťažnosti nevyplýva námietka, z ktorej by bolo možné usúdiť, že sťažovateľ nerozumie slovenskému jazyku, teda jazyku, v ktorom je vedené predmetné trestné konanie. Z uvedeného hľadiska neexistuje medzi namietaným uznesením krajského súdu a základným právom podľa čl. 47 ods. 4 ústavy taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení.

Nad rámec dosiaľ uvedeného ústavný súd tiež považuje za potrebné uviesť, že v prípadoch, pri ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv alebo slobôd v trestnom konaní, vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat' také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 166/2010, m. m. tiež II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07). Uvedený právny názor je v plnom rozsahu aplikovateľný aj na sťažnosť sťažovateľa.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že namietané uznesenie krajského súdu a ani postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, nesignalizujú, že by nimi mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do sťažovateľom označených práv podľa ústavy a dohovoru. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2013